

Tulevaisuusvaliokunta

12.2.2020

Demo ry:n lausunto:

Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ja poliittinen päätöksenteko

Demokratia ja poliittinen päätöksenteko ovat kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen avainasemassa. Ne näkyvät sekä kestävän kehityksen tavoitteina että niiden saavuttamisen edellytyksenä. On kuitenkin tärkeää huomioida, että **sanaa 'demokratia' ei mainita lainkaan tavoitteiden yhteydessä**, sillä se määriteltiin liian sensitiiviseksi toimintaohjelmaa tehdessä.

- Demokratian olennainen merkitys tavoitteiden saavuttamisessa ja Agenda 2030 keskustellessa on tärkeää pitää esillä.

Tavoite 16 – rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto – pitää sisällään edustavan, osallistavan ja inklusiivisen päätöksenteon, hallinnon tilivelvollisuuden ja läpinäkyvyyden sekä perusvapaudet. Tämän lisäksi demokratiaan ja poliittiseen päätöksentekoon liittyviä alatavoitteita ovat naisten poliittisen osallistumisen varmistaminen sekä sosiaalisen, taloudellisen ja poliittisen inklusiivisuuden edistäminen.

Kestävän kehityksen tavoitetta 16 kuvataan usein muiden kestävän kehityksen tavoitteiden edellytyksenä. Kestävä kehitys ei ole mahdollista ilman rauhaa ja toimivia, demokratian ja oikeusvaltion kannalta olennaisia instituutioita. Tämä nostetaan usein myös muiden tavoitteiden yhteydessä ja keskeistä onkin huomioida **kestävän kehityksen tavoitteiden välinen keskinäisriippuvuus**.

- Koska tavoitteet ovat toisistaan riippuvaisia ja tukevat toisiaan, on Agenda 2030 tärkeää toteuttaa kokonaisvaltaisesti sen kaikilta osin. Tämä edellyttää kestävän kehityksen ja Agenda 2030:n jalkauttamista päätöksentekoon kaikilla politiikan aloilla.

Agenda 2030 tunnistaa myös **kansallisten parlamenttien tärkeän roolin kestävän kehityksen edistämiseksi** lainsäädäntävallan, valtion talousarvioiden hyväksymisen politiikan toimeenpanon valvonnan kautta. Parlamenttien lisäksi **poliittisilla puolueilla on laajemmin tärkeä rooli kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä, yhteiskuntaan osallistumisen ja tasa-arvon varmistamisessa**. Niiden rooli Agenda 2030:n saavuttamisessa on jäänyt toistaiseksi vähemmälle huomiolle. Kun poliittiset puolueet edustavat kansan etuja ja tekevät yhteistyötä yhteisen edun hyväksi, se johtaa lopulta parempaan hallintoon ja kestävään kehitykseen. **Poliittiset puolueet ovat avaintekijöitä maansa kehityksen suunnan määrittämisessä**.

- Jotta Agenda 2030 olisi sekä Suomessa että kansainvälisesti politiikanteon ytimessä, tietoisuuden ja omistajuuden toimintaohjelmasta pitää lisääntyä puolue toimijoiden parissa.

Suomessa eduskunnalla on hyvät edellytykset osallistua Agenda 2030:n kansalliseen toteutukseen ja seurantaan. Suomen toimintamalli on esitelty ensimmäisen kerran hallituksen selontekona eduskunnalle vuonna 2017 ja myös nykyinen hallitus on pian esittelemässä selonteon. **Suomelta puuttuvat kuitenkin konkreettiset kansalliset tavoitteet ja askelmerkit** siitä, miten kaikki 17 kestävän kehityksen tavoitetta tullaan Suomessa saavuttamaan vuoteen 2030 mennessä. **Tämä heikentää tilivelvollisuutta ja vaikeuttaa eduskunnan työtä** hallituksen vastuussa pitämiseksi.

- Kestävä kehitys ja Agenda 2030 tulisi ottaa myös muiden valiokuntien käsittelyyn vuosittain hallituksen vuosikertomusten kautta, tulevaisuusvaliokunnan olennaisen roolin lisäksi.
- Eduskuntapuolueiden tulisi harkita yhteistä aikataulutettua suunnitelmaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö **Demo tukee poliittisten päätöksentekijöiden osaamista kestävän kehityksen tavoitteiden kannalta keskeisissä kysymyksissä** Suomessa ja kuudessa kumppanimaassa Aasiassa ja Afrikassa. Suomessa järjestettävissä puolueiden nuoriso- ja opiskelijajärjestöille tarkoitetuissa Demokratia-akatemoissa perehdytään muun muassa Suomen Agenda 2030 -toteutusmalliin ja keskustellaan Suomen vahvuuksista ja haasteista. Vastaavasti Demo tukee myös kumppanimaissaan puolueiden valmiuksia ottaa aktiivinen rooli Agenda 2030:n suhteen.

Esimerkiksi Demon tukeman Myanmarin politiikkakoulun järjestämissä koulutuksissa osavaltiotason poliitikoille on Agenda 2030 ollut yhtenä teemana. Marraskuussa 2019 politiikkakoulu järjesti viidestä eri osavaltiosta kootuille, eri puolueiden naispoliitikkoryhmille tasa-arvokoulutuksia, joissa esiteltiin Myanmarin sitoutuminen Agenda 2030 seurantaan ja raportointiin. Osallistujat tutustuivat mm. kestävän kehityksen tavoitteiden ja Myanmarin kansallisen tasa-arvo-ohjelman yhteneväisyyksiin. Monille osallistujille Agenda 2030 ei ollut ennestään tuttu. Kansallisen tason tavoitteet ja sitoumukset antavat eri puolueiden edustajille viitekehyksen poliittisten linjausten ja aloitteiden tekemiseen myös paikallistasolla.

Myös Tunisian politiikkakoulussa on Agenda 2030 ollut teemana nuorten monipuoluepohjaisessa koulutusohjelmassa. Suomalaiset demokratia-akatemian osallistujat esittelevät helmikuussa 2020 Suomen toimintamallia Tunisian politiikkakoululle ja kuulevat vastaavasti Tunisian etenemisestä.

Demon toiminta vahvistaa tasa-arvoisia osallistumismahdollisuuksia, puoluerajat ylittävää rakentavaa yhteistyötä, moniarvoista poliittista keskustelua ja poliitikkojen kykyä vaikuttaa rauhanomaisesti yhteiskunnalliseen kehitykseen. Toteutamme kumppaniemme kanssa koulutusohjelmia ja vuoropuheluhankkeita, jotka edistävät osapuolten välistä ymmärrystä sekä rakentavaa ja ketään syrjimätöntä poliittista kulttuuria. Demon toiminta perustuu aina yhteistyötahojen omiin tarpeisiin.

Helsingissä 10.2.2020

Lisätietoja:

Anu Juvonen

Toiminnanjohtaja

anu.juvonen@demofinland.org

+358 41 528 3483

Jussi Kanner

Demokratiatuki- ja dialogiasiantuntija

jussi.kanner@demofinland.org

+358 50 304 5345